

викладання спеціальної фізичної підготовки. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наук. праць. Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 28 трав. 2021 р.). Харків, 2021. С.105-108.

4. Бондаренко В., Мартишко А., Худякова Н. Фізичне виховання в закладах вищої освіти МВС України: навч. посіб. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2022. 261 с.

5. Відновлення фізичної працездатності працівників Національної поліції України : навч.-метод. посіб. / В. Бондаренко, О. Рябуха, А. Мартишко, Ю. Давигора. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 225 с.

6. Домедична допомога у випадку травмування під час виконання фізичних вправ і самостійної роботи з фізичної підготовки : метод. рек. / [В. А. Дідковський, Д. С. Антонков; В. В. Бондаренко, І. О. Донець та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. 94 с.

7. Худякова Н. Ю. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін «Спеціальна фізична підготовка», «Фізична підготовка» : метод. рек. / [Н. Ю. Худякова, В. В. Бондаренко, І. О. Донець]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. 104 с.

8. Bondarenko, V., Okhrimenko, I., Lyakhova, N., Klymenko, I., Shvets, D., Aleksandrov, Yu. (2021). Means of police officers' physical and psychological rehabilitation in the conditions of their service activities. *Acta Balneologica*, 4(166), 273-278. DOI: 10.36740/ABAL202104105.

Гіденко Є.

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПРОМОЖНОСТЕЙ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Оборонно-планувальна діяльність є важливою складовою національної безпеки кожної держави. Однак відсутність міжнародно визнаного уніфікованого поняття «оборонне планування» ускладнює унормування цієї сфери національного законодавства. Україна – не виняток, і визначення оборонно-планувальної діяльності в нашій країні залежить від ряду факторів, таких як стратегічні політичні цілі, національні традиції, економічний розвиток та її інтеграція в міждержавні об'єднання.

В Україні організація та здійснення оборонного планування формується через ряд законодавчих та інших нормативно-правових актів і методичних документів. На цьому тлі варто відзначити систематичне усвідомлення необхідності регламентації ОПД законодавцем. Якщо раніше відсутність згадок про планування на основі спроможностей було характерною рисою, то в деяких останніх законодавчих актах термін «спроможності» зустрічається все частіше [1, с. 58].

Зокрема, затверджена нещодавно Стратегія національної безпеки і оборони фокусується на розвитку спроможностей для забезпечення ефективного стримування збройної агресії проти України. Однак більшість законодавчих актів, включаючи стратегічні документи, лише формулюють загальні принципи та цілі, не надаючи конкретно-регулюючих положень для визначення понятійно-термінологічного апарату даної сфери та регламентованих механізмів ОПД [3, с. 5].

Термін «спроможності» визначається як здатність об'єкта отримувати вихід, який відповідає вимогам цього виходу. Проте це визначення є занадто загальним і не визначає алгоритми дій щодо регламентації всіх складових ОПД. Таким чином, потрібні більш конкретні підходи до визначення та впровадження понять у сфері оборонного планування. Акт Міністерства оборони України «Рекомендації з оборонного планування на основі спроможностей Міністерства оборони України та Збройних Сил України» визначає ОПД як метод з розвитку спроможностей сил оборони для ефективної протидії загрозам і ризикам як військового, так і невійськового характеру [4, с. 79]. Він передбачає створення, розвиток та підтримання оптимального складу необхідних спроможностей в межах наявних ресурсів. Українське законодавство також визначає відносини щодо ОПД через ряд документів. Однак важливо відзначити, що більшість з них має характер методичних рекомендацій, що не мають юридичної сили нормативно-правових актів. Це обмежує їх використання та застосування у правовідносинах.

Сучасний світ характеризується постійною зміною геополітичних умов, економічних та технологічних викликів, а також загроз безпеці. У такому контексті ефективне функціонування та розвиток спроможностей суб'єктів сектору безпеки та оборони є критично важливим для забезпечення національної безпеки та відповіді на сучасні виклики та загрози. У цьому науковому тексті розглянемо сучасний стан та перспективи розвитку спроможностей суб'єктів сектору безпеки та оборони [2, с. 51].

Сьогодні суб'єкти сектору безпеки та оборони стикаються з різноманітними викликами, серед яких військові загрози, кібератаки, тероризм, гібридна війна та інші форми агресії. Спроможності цих суб'єктів повинні бути адаптивними та реагувати на різноманітні сценарії розвитку подій.

У сучасних умовах ключовими складовими спроможностей суб'єктів сектору безпеки та оборони є:

– *Військові спроможності*. Це включає в себе здатність військових сил ефективно виконувати завдання забезпечення національної оборони, відповіді на зовнішні загрози та участь у міжнародних миротворчих місіях.

– *Кіберспроможності*. У зв'язку зі зростанням кіберзагроз та кібератак важливо мати розвинені кіберспроможності для захисту критично важливої інформації та інфраструктури.

– Інформаційні спроможності. Сучасна інформаційна війна вимагає наявності ефективних інформаційних спроможностей для контролю над інформаційним простором та протидії дезінформації.

– Технологічні спроможності. Розвиток новітніх технологій, таких як штучний інтелект, безпілотні системи та кіберфізичні системи, стає важливим аспектом для забезпечення конкурентоспроможності в секторі безпеки та оборони [2, с. 55].

Розвиток цифрових технологій та цифрова трансформація в секторі безпеки та оборони буде продовжуватися, що вимагатиме постійного оновлення та адаптації існуючих спроможностей. Зростання складності загроз вимагатиме розвитку інтегрованих спроможностей, які здатні працювати в різних сферах – військовій, кібернетичній, інформаційній тощо. Розвиток спроможностей буде пов'язаний з посиленням співпраці та партнерства як на національному, так і на міжнародному рівні для обміну досвідом та ресурсами. Важливо забезпечити збалансований розвиток різних спроможностей, щоб забезпечити комплексний підхід до забезпечення національної безпеки.

Розвиток спроможностей суб'єктів сектору безпеки та оборони є складним та багатогранним завданням, яке вимагає постійного вдосконалення та адаптації до змін у сучасному світі. Важливо забезпечити інтегрований та збалансований підхід до розвитку різних спроможностей для ефективного забезпечення національної безпеки та відповіді на сучасні виклики та загрози.

Список використаних джерел:

1. Slobodianyuk, Stanislav, and Oleg Onofriychuk. Аналіз сучасного стану оборонного планування в Україні та основні проблеми, пов'язані з його подальшим розвитком. *Social Development and Security*. 2023. С. 198-210.
2. Красніков С. А. Організаційно-правові засади посилення спроможностей держави у сфері забезпечення кібероборони. *Інформація і право*. 2021. С. 155-161.
3. Малишев О. В. Оборонне планування на основі спроможностей в Україні: поточний стан і перспективи. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ імені Івана Черняхівського. 2020. С. 54-61.
4. Національна безпека України, Стратегія. Безпека людини–безпека країни. Указ Президента України від 14 (2020). С. 320-387.